

GORENJEČ

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV št. 39.
Kranj, 29. septembra 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Orjaški dvoboj

Vojni dogodki v Evropi so zadnje tedne zašle že itak dovolj vznemirjene živce ponovno napeli do skrajnosti. Vsako jutro in vsako popoldne so ljudje z nekim težkim pričakovanjem prijeli svoj časopis v roke, z razburjenjem so poslušali in lovili radijske vesti, ki naj povedo, da se je napad Nemcev na Anglijo začel. Res so pričeli prihajati vesti o silnih napadih nemške aviacije na britanski otok, pri čemer je bil najbolj prizadet London, srce in središče svetovnega angleškega cesarstva in imperija. Pa tudi Angleži niso križem rok držali ter so prav na neprijateljski način noč za nočjo obiskovali Berlin in druga nemška, vojaško važna mesta, pa še vojaške postojanke na francoski in belgijski obali. Dejstvo je, da je velik del Londona v razvalinah, pa tudi v Berlinu niso ostale cele vse hiše, tovarne, elektrarne, postaje in druge take podobne naprave. Celo slike razdejavanja tu in tam smo videli.

Take in podobne vesti so le prodrle do nas, da smo si mogli ustvariti vsaj približno sliko, kako potekajo boji med Nemci in Angleži, ki so za oboje odločilnega pomena, čeprav zaradi obojestranske propagande popolne resnice ne vemo in je še dolgo ne bomo vedeli.

Eno vest pa zaman pričakujemo vse do danes: da so se Nemci izkrcali na angleškem otoku. Ko je bilo zmagovite vojne na Norveškem, v Belgiji in Holandiji ter v Franciji konec, smo vsi pričakovali še totalen napad in udarec na Anglijo, ki jo že toliko stoletij čuva morje pred invazijo sovražnika. Sprito lahko obvladanja in vojaške nepriljubljenosti ter šibke obrambe drugih držav smo pričakovali, da bo tudi Anglija padla kot zrelo jabolko dobro pripravljeneemu sovražniku v roke. Slišali smo tudi napoved odločne volje, da bo vojna do konca avgusta končana. Na raznih sestankih, ki so se vršili bodisi preje, bodisi ravno pred kratkim, se je zelo glasno, mnogo in obširno razpravljalo o preurejanju in obliki bodoče Evrope, da celo Afrike, toda vse to je še zaenkrat lepa in ponižna pesem bodočnosti in pa predvsem račun brez krčmarja. Tudi diplomati navadno bolj trezno, bolj hladno in bolj realno mislijo, ali pa se za tem bučnimi in pompoznimi sestanki in govoricam skriva zadržan in tendenca prikriti neuspeh, oziroma zastoj.

Da, ko bi ne bilo Angležev, bi bili morda ti načrti že izvedeni. Toda angleški buldog se je proti vsemu pričakovanju naenkrat pokazal zelo odpornega, živavega in vztrajnega ter se z vso srčnostjo otepa.

Kakor moramo Nemcem priznati res vse prednosti vojskovanja: hrabrost, sijajno orožje, dobro vojaško in gospodarsko organizacijo, tako pa moramo reči po drugi strani, da ni bila prazna angleška napoved o borbi do zadnjega diha, pa čeprav traja več let, da beseda imperij, v katerem vedre in bivajo razni dominijoni, države in kolonije, ni prazen pojem, ampak zavest skupnega državnega, političnega in gospodarskega življenja — saj se še nobena kolonija ni uprta čeprav je Anglija v stiski — da končno beseda imperij pomeni res mobilizacijo vseh ogromnih gospodarskih sredstev in vojaških sil. Očitek, da je Anglež slab vojak, ne drži. Pokazalo se je, da ni samo dober trgovec, ampak tudi dober vojak. Prav tako je neporušena moralna naroda, nad katerim noč za nočjo sikajo eksplozije bomb ter rjove na stotine bombnikov in strmoglavcev.

Res smo pričakovali nekaj odmora po zmagi nad Francijo in pred napadom na Anglijo. Toda ta odmor je že nekoliko predolg in kaže — brez da bi hoteli omalovaževati nemško orožje — da sta se spoprijela dva enakovredna nasprotnika, ki napadata in obdelujeta drug drugega, brez da bi prišlo do odločilnega udarca na eni ali na drugi strani. Ker pa oba nasprotnika mobilizirata vse sile, vsa sredstva, si iščeta novih zaveznikov, je res verjetna napoved, da se bo prvič vojna po-

Letalsko slavlje v Kranju

Ob osebni navzočnosti ter pod pokroviteljstvom gospoda bana dr. Marka Natlačenca nad celotno prirediteljsko, bo mladi agilni Kr. Jugoslovanski Aero-klub „Naša krila“ Kranj izročil v nedeljo 29. septembra svojemr nameru prvo jadralno letalo zgrajeno po članski kluba. Blagoslovitev jedrilnice bo opravil čg. dekan Matija Škerbec ob navzočnosti vseh kranjskih ter okoliških organizacij, klubov in društev ter zastopnikov javnih uradov. Kumovala bosta Liebrova Majda in Gorjančev Francek.

Morda ni društva, ali katerega koli kluba v Kranju, ki bi mogel v tako kratkem času pokazati toliko vsestranskega uspeha kakor ga kaže Kr. Jugoslovanski Aero-klub „Naša krila“ Kranj, ki slavi 29. septembra svoj pomemben praznik. Po skromnih tihih pripravah maloštevilnih ustanovnih članov, je zrastle v Kranju v malem času presenetljivo lepa športna družina, katere si je zastavila za svoj smoter: dosego čim večje popularizacije jedrilstva, odnosno letalstva med najširšimi plastmi našega naroda brez ozira na stanovske razlike, za porast letalstva, ki je v civilnem življenju vrednostem šport za vzgajanje človekove volje, kateri ima v sedanjih časih z narodnoobrambnih ozirih še toliko bolj pomembno vlogo.

Za prvotna zasnovana misel kombinacije odbora iz vseh slojev, je rodila, takojšen uspeh ter zaorala prave brazde razvitju jadralnega športa v Kranju, ki pod tem vodstvom lepo uspeva v veselje vseh ljubiteljev letalstva. Kr. Jugoslovanski Aero-klub „Naša krila“ Kranj je bil ustanovljen z obširnim zborom 2. decembra 1939 na iniciativno 5 članov pod vodstvom g. Pešla Vilka. Ker klub prvotno ni imel nobenih gmotnih sredstev, se je vodstvo obrnilo za pomoč na mestno občino Kranj, katere je v svoji uvidevnosti takoj rade volje pomagala klubu k realnemu življenju s tem, da je odstopila mladim navdušenim ljubiteljem letalstva delovni prostor v stari osnovni šoli v Pungratu. Tukaj so se zbirali člani k teoretičnemu pouku o letalstvu vohče, katerega je vodil pilot g. Završnik pod nadzorstvom predsednika g. Pešla Vilka. Obenem so si člani omislili tudi gradnjo lastnega jadralnega letala tipa „Vrabeč“, kar je ustrezalo tudi praktičnemu pouku.

Slomškova proslava na naših šolah

V slovenskih šolah in gimnazijah se je letos prvič vršila v torek 24. septembra. Slomškova proslava v počastitev spomina velikega škofa in prosvetitelja. Dvorana gimnazijske telovadnice je bila za to priliko svečano okrašena, še prav posebno pa Slomškova slika. Zelo svečano razpoloženje je bilo med mladino na tej proslavi, morda zaradi tega, ker se je šele prvič vršila, ali pa zato, ker je bila tako skrbno pripravljena.

Uvodno besedo je imel g. Korbar Franc, ki je poudaril, da se je to proslavo veliki Slomšek pridružil ostalima jugoslovanskima prosvetiteljema sv. Savi in Strossmajerju. Slavnostni govor o delu in življenju škofa Slomška je imel profesor verouka g. Slapar Pavel. Po'em so učenke iz I. do IV. razreda recitirale Slom-

daljšala na dobo več let, drugič pa da se bo še razširila na razne druge točke. Poleg napovedi o „bliskovitih“ udarcih na razne kraje Sredozemlja — napad na Anglijo je tu že izpuščen — in pa Male Azije, nam je dokaz za to trditve zadnji zapletljaj v Indokini in ob zapadni afriški obali ter napadi na Gibraltar. Nova bojišča se odpirajo, novi vojni partnerji se priključajo. Položaj na bojiščih postaja tedaj vedno bolj zapleten.

Izvedba različnih načrtov je namreč v dobrisni meri odvisna od odločitev, kateri bosta storili Rusija in Amerika. Slednji nasprotniki itak očitajo, da je z eno nogo že v vojni, saj so danes že skoro vsi Američani za čim iz-

Gradnja letala je bila v zvezi z velikimi žrtvami posameznih članov, ki so z lastnimi rokami izdelovali posamezne sestavne dele letala, kar je od popolnih teoretičnih in praktičnih laikov zahtevalo veliko idealizma. Gmotna sredstva pa je klub črpal iz podpor kranjskih industrijcev, Oblastnega odbora v Ljubljani, svojih prireditelj in nekaterih privatnikov. Poudariti moramo, da je med temi največ doprinesel k dovršitvi letala g. Gorjanec Franc, ki je daroval ves potreben les za gradnjo jedrilnice.

Odborniki, ki so postavljeni upravljanju in vodstvu klubovega inventarja ter finančni prosperaciji, so se izkazali v svojih funkcijah zmožni, tako da si je klub pravzaprav iz nič ustvaril s pridnostjo lep inventar s katerim razpolaga v tehnične svrhe.

Število članov se rapidno dviga in je poskočilo v enem letu od 20 na 150 članov. V okoliščini kluba se je osnoval na tukajšnji gimnaziji tudi pmladek Aero-kluba pod vodstvom prof. g. Rupnika. Pmladek je v tesnih zvezah s klubom, od katerega dobiva vsa sredstva za uspevanje.

Pomembnost svojega dela je klub nazorno pokazal v svoji lepo uspešni razstavi v gimnazijski telovadnici v dneh od 10. do 17. avgusta 1940. Iz lastnih sredstev je klub v letošnjem letu dal izločiti nekaj svojih članov na Blokah, kar je mladi klub stalo precej žrtev.

To nedeljo je za Kranj pomemben dan, ko Kr. Jugoslovanski Aero-klub „Naša krila“ Kranj stopa s svojim delom v praktično življenje, ko bodo njegovi člani na lastnem letališču začeli z jadranjem in s tem že vpostavljeni pomemben kader bodočih pilotov v službo domovine.

Poudarek in priznanje k temu slavlju je dal sam g. ban dr. Marko Natlačen, ki bo s svojim pokroviteljstvom vsej javnosti podčrtal pomembnost udeleževanja idealnih ljubiteljev letalstva v tej panogi po lastni iniciativi kot veliko sodobno patriotstvo.

Dolžnost vseh Kranjčanov je, da v nedeljo posotijo to letalsko slavlje ob priliki blagoslovitve prvega klubovega jadralnega letala, da s tem vzpodbude klub še k večji aktivnosti ter vsakdo doprinese svoj delež procvitu našega letalstva.

Naš novi podlistek!

Podlistek „Sin črnih gora“ je končan. Vzbudil je mnogo zanimanja med našimi čitatelji in čitateljici. V prihodnji številki bomo pričeli priobčevati naš novi podlistek

„HRIBAR“

SPISAL: J. PODLJUBNIŠKI

Je to izrazito ljudska povest, vzeta iz kmečkega življenja po realničnih dogodkih. Godila se je v letih 1823 — 24 pri Sv. Andreju nad Škofjo Loko. Zato bo poieg ostalih bralcev zlasti vzbudila pozornost v vsej škofjeloški okolici. — Glavna oseba v povesti je napol nori, zapravljivi Hribar. Povest popisuje na zelo krepak način, kako Hribar uničuje svoj grunt, proda smreke, pri čemer ga ogoljufajo, zažge kozolec, zastupi sina Janeza, nato ga sodišče postavi pod skrbstvo, ustrelji sina Frančeta, dobi 10 let robije — naprej vam pa ne smemo vsega izdati, boste že izvedeli, ko boste brali naš novi podlistek „H R I B A R“

40-letnica posvečenja cerkve na Brezjah

Na roženvenko nedeljo dne 7. oktobra l. 1900 je pokojni kardinal Jakob Missia ob asistenci slovenskih škofov dr. Antona Bonaventura Jegliča in Jakoba Trobca iz Amerike posvečil veličastno romarsko cerkev na Brezjah.

Prihodnjo nedeljo, dne 6. oktobra bomo slovesno praznovali 40 letnico posvečenja, ki se je bo udeležili prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman. Na predvečer bodo ob osmih pete litanije in nato ob slovesnem pritrkavanju rimske procesija z bakljami. Ves večer bo cerkev bajno razsvetljena. Nato bo pozno v noč apovedovanje. Zjutraj se bodo pričele sv. maše že ob štirih. Ob desetih bo slovesni škofov vhod, nato pridiga in pontifikalna sv. maša.

K tej pomembni slovesnosti vabimo vso bližnjo in daljno okolico; zlasti rimske procesije se domačini udeležite v častnem številu.

Lovci pozor!

Še ni niti lovska sezona, pa imamo že kup nesreč, ki so se zgodile na lovu. Že enega mrtevga! Kup nesreč na lovu leto za letom. Kako to, čemu? Ker so nekateri lovci skrajno neprevidni in ne znajo ali pa nečejo oprezno ravnati z orožjem. Vsak, kdor gre na lov, naj se zaveda, da tiči v puški smrt.

Oni, ki ne zna ravnati ravnati z orožjem, pa čeprav ima lovske pravice — ne spada na lov. Tak lovec je smrtna nevarnost za solovca, proč z njim!

Vsem lovcem, pa brez razlike in brez zamere polagamo na srce tole:

1. Če nimate točnih mer in niste javjeni — ne polnite nabojev sami, naj opravi ta posel strokovnjak.

2. Pred lovsko sezono naj puškar pregleda puško in naj eventualne napake popravi. S tem zavarujete življenje sebi in tovarišem.

3. Na lovu bodite pazljivi in se strogo pokoravajte voditelju lova.

4. Ne zapuščajte stojišč, s tem se podajate v smrtno nevarnost.

5. Predno sprožite, pogledite na kaj sté pomerili in kam.

6. Puško napolnite šele na stojišču in jo izpraznite prej, preden ste zapustili stojišče.

7. Pazite, da se vam cev ne zamaši z listjem, prstjo ali snegom.

8. Na polju strogo pazite, da držite vsto in bodite dvakrat oprezni, kam streljate.

datnejšo pomoč Angliji. Sovjete pa skušata pridobiti za čim izdatnejšo pomoč osušni državi, da ne omenjamo njihovih poizkusov pridobiti Španijo in Japonsko na svojo stran. Sovjeti pa pragmatično ščuvajo enega kot drugega na medsebojni neizprosni pokolj in držijo s tistim, za katerega se boje, da ne bi prezdodaj opustil boja.

Orjaški dvoboj, ki se je avgusta mesca pričel v zraku med angleško in nemško aviacijo, ki meče svoje sence čez ves svet, grozi da bo potegnil in zapletel v vojni vršinec še druge velesile in kontinente in da pomenja zaradi odpora in hrabre obrambe Angležev le uverturo v novo svetovno vojno.

V Lajhu grade železobetonski most

Dolgoletna želja, da se zgradi na banovinski cesti Kranj — Čirčiče čez Kokro novo most, ki bo odpravil današnjem avtomobilskemu prometu in pa da se obema odpravi nevarni in nepregledni ovinek na tem mestu, se bo seljal uresničiti. Mesca avgusta so namreč pričeli s prvimi deli za gradnjo novega mostu, pričeli so kopati na obeh straneh Kokre jarke za temelja, ki bosta nosila lok mostu. Delo sicer nekoliko počasi napreduje, ker najbrže primanjkuje delavcev, vendar upamo, da bo tudi v tem pogledu kmalu boljše in da se bo delo popešilo z vsoto možno naglo.

Ze od leta 1934 se vodi akcija za napravo novega mostu v Lajhu, ki naj bo železobetonski, da ne bo potreboval neprestanih popravil. Spominjamo se še, kakšne težave so bile, ko so za tovarno „Intex“ spravljali velike kotle čez most, kako so morali most posebej podpreti. Pa tudi druge težave pri prometu so obstajale, ker se je bilo bati, da se bo most radi težkega prometa tovornih avtomobilov podrli, zlasti takrat, ko je bilo po tej cesti veliko vozništev, ker je bila ljubljanska cesta zaradi modernizacije zaprta. Tudi povodnji Kokre, ki v jesenskem deževju često močno naraste in je podobna hudourniku, so most večkrat ogrožale. Če pristejemo še nepregledna ovinka na obeh straneh Kokre, od katerih je zlasti oni na čirčičski strani zelo oster in nevarni in pa dejstvo, da danes na tako frekventirani banovinski cesti pač ne more obstajati primitiven lesen most, potem nam bo dovolj razumljivo, kako potreben je novi most in kako velika pridobitev bo to za Kranj, kakor tudi za vsa okolico, ki je na to cesto navezana. Ker upamo, da bo v čirčičah sčasoma le dograjen veliki moderni mlekarski obrat, kljub vsem zaprekam, ki trenutno obstajajo, bo ta cesta z novim mostom tudi v tem pogledu pridobila zelo veliko na svoji pomembnosti.

Do uresničitve pa je prišlo šele letos, ker so prej morali biti zgrajeni in zamenjani leseni mostovi na Jezerki cesti, ki so bili še veliki potrebni obnovitve. Vzdrževanje sedanjega lesenega mostu je cestno upravo veljalo lepe denarje, čeprav most ni bil v stanu vršiti tiste naloge kakor jo bo vršil novi.

Kakšen bo novi most?

Načrte za novi most v Lajhu je napravila banska uprava v Ljubljani. Most bo železobetonski in bo razpetina preko Kokre merila 32 m. Z gradbo mostu v zvezi pa je tudi preložitve ceste, da se odstranita oba navedena ovinka. Tako na kranjski strani, pri tovarni „Standard“, še bolj pa na nasprotni strani, na parceli Farovške loke bo trasa novega mostu pomaknjena proti jugu in bo na zemljišču Farovške loke potreben visok nasip, ki bo zaprl sedanji dohod na ta prostor.

Železobetonski most bo zgrajen v tročlunskem loku zaradi nesolidnosti terena. Na zunanji strani bo ves obložen s kamenjem. Na mostu samem bosta na obeh straneh po dva stebra, ki bosta služila za napravo razsvetljave. Širina cestišča bo znašala 6 metrov, ob strani pa bo hodnik za pešce širok 1,50 m, tako da bo skupna širina mostu 9 m. Zaradi izravnanja profila mostu bo nivalata na desni strani višja od sedanje za 18 cm, na levi strani pa skoraj

Red na kranjskem živilskem trgu

Za vzpostavitev bi bili potrebni bolj odločni ukrepi!

Iz vrst kranjskih gospodinj smo prejeli sledeči aktualen dopis, ki vsebuje resnične navedbe, kar se tiče reda na kranjskem živilskem trgu:

„Pošiljamo vam ta dopis in prosimo, da ga priobčite v prihodnji številki vašega lista. Upamo, da boste naši želji ugodili, saj smo tudi gospodinjne enakopravne članice človeške družbe.

Želimo, da ne bi nikdar več prišlo do tako razburljivih dogodkov kakor se je to pripetilo prejšnji ponedeljek. Zato prosimo in opozarjamo tržno nadzorstvo in mestno občino, da napravi že enkrat red, posebno pa naj pokaže stražnike, da vsem enako določijo cene za prodajo kmečkih pridelkov. Me gospodinjne in matere želimo, da se nas ne zapostavlja in zasmehuje, ako pridemo na trg kupovati z zelo težko zasluženim skromnim dohodkom, tako da večkrat niti najnujnejših potrebščin ne moremo kupiti. Dogodi se slučaj, da se kate- rana izmed nas pritoži in pokliče stražnika, da bi ji pojasnil, kako je s cenami, pa prvi stražnik vljudno pojasni vprašanje, drugi pa določijo za dan 0,50 višjo ceno. Če se gospodinja zaradi tega razburi pa ji pravi, naj bo tiho, da ne bo še slabše. Prosimo tedaj g. župana, da se tudi za to stvar pozanima, saj taki dogodki ne ustvarjajo dobrih odnošajev med revnim ljudstvom in nastanejo lahko nevarne posledice, če bi prišlo do hujšega pomanjkanja živilskih potrebščin.

Kranjske gospodinjne in matere še enkrat prosimo, da nam pomagata.“

za 1 m. Cestišče bo tlakovano z drobnimi granitnimi kockami, oba hodnika pa bosta asfaltirana. V mostu samem je predviden prostor za razne vodovodne in druge napeljave. Ograja bo železna.

Most bo spremenil vso okolico.

V estetskem oziru bo novi most mnogo pripomogel k lepšavi in poživiti tamkajšnje sedaj zelo zanemarjene in zapuščene okolice. Lep pogled nanj bo zlasti z novega lesenega mostu. S svojo arhitektonsko lepoto pa most ne bo prišel do izraza in učinka v tisti meri, kakor če bi se nahajal kje v ravnini na bolj vidnem mestu.

Pomen novega mostu.

Sedanji most je dopuščal maksimalno obtežbo do 5 ton. Novi most bo prenesel tovore do 20 ton. Ker je cesta Kranj — Smednik v gospodarskem oziru zelo važna in zaradi paralelne lege z državno cesto isto nekako razbremenjuje obnovo pa veže številne kraje in vasi na levem bregu Save, se bo bodoči promet po tej cesti še bolj poživil, zlasti če upoštevamo gradnjo mlekarskega obrata v Čirčičah, opravljeno cesto Kranj — Hraščje, ki je ravno v delu, pa še druge cestne zveze, ki se obetajo.

Stroški in njih razdelitev.

Na pobudo cestnega odbora v Kranju se je že lani pristopilo k intenzivnim pripravam za gradnjo novega mostu. Cestni odbor je že v proračunskem letu 1939-40 predvidel svojo tangento, ki odpade na podlagi generalnega načrta za vodopravne in odškodninske zahteve, ki pridejo pri gradnji mostu v poštev. Z vsemi interesenti se je dosegel sporazum v obliki zamjenjave zemljišč ali pa plačila odškodnine. Gradbeno podjetje bo tudi skrbelo za vse dovoze na parcele, ki se nahajajo pri mostu. Gradnjo mostu je izlicitala stavbna tvrdka „Slograd“ iz Ljubljane za vsoto okrog din 900.000.—, nadzorstvo pri delu pa vrši banska uprava po svojem inženjerju.

K stroškom za novi most prispeva polovico okrajni cestni odbor, ki je potrebno vsoto predvidel že v lanskem proračunu, drugo polovico pa nosi banska uprava. Nekaj bo morala prispevati tudi kranjska občina za napravo hodnikov.

Kar se tiče ureditve prometa ob priški gradnje novega mostu, bo stvar zelo enostavna, ker bo prometu še vedno lahko služil stari obstoječi most, katerega se trasa novega popolnoma izogne, odnosno samo na kranjski strani pride nekoliko na prostor sedanjega mostu.

Novi most ne bo samo velika pridobitev za banovinsko cesto Kranj—Smednik, ampak tudi za mesto samo, saj se nahaja v neposrednem območju starega dela mesta, okenem pa veže Kranj s Čirčičami, ki sedaj spadajo pod Kranj. Omeniti je treba, da se onstran Kokre na nekdanji Farovški loki nahaja velika tekstilna tovarna „Intex“ in nedavno ustanovljena domača tekstilna zadruga „Teza“ in v Čirčičah pa kot smo že rekli, grade stavbe mlekarskega obrata. Tako bo novi most velika pridobitev v lokalnem in splošnem prometu, za cestni odbor v Kranju pa bo rešena s tem zopet velika in težka naloga.

Op. uredništva: Razmere, ki vladajo na kranjskem živilskem trgu ob ponedeljkih in petkih res kličejo po remedurji. Še predno je nastalo sedanje povišanje cen raznim pridelkom, je na trgu bujno cvetelo prekupčevanje. Kranjski občinski svet je sicer nedavno razpravljal ravno glede prekupčevanja in je določil, da pred 11 uro prekupčevalci ne smejo nakupovati. Ta prepoved je de facto ne velja, ker prekupčevalci, pa najsi bodo iz Kranja ali okolice, ali iz Ljubljane lahko nemoteno vrše svoj posel, blago po dražjih cenah spravljajo ponovno na trg ali pa ga dobavljajo v poletnem času gorenjskim letoviščem. S tem pa ustvarjajo na trgu višje cene in pa pomanjkanje blaga. Prekupčevanje bo treba neusmiljeno zatreti, ker od tega ravnanja nima dobička ne kmet, ne kupec, ampak le nekaj brezobzirnih prekupčevalcev. Zaenkrat še ni potrebno, da bi se ponovil slučaj iz svetovne vojne, ko so tisti, ki so imeli dovolj denarja, imeli vsega dovolj, ostali pa so morali stradati. Ta pojav je že takrat povzročilo prekupčevanje in navijanje cen.

Druga stvar pa je določitev cen raznim kmečkim pridelkom v sedanjem času. Na trgu ne sme vladati anarhija, da bi vsak zase določal cene in prodajal kakor bi pač mogel in znal. Naj se napravi red, kakor so to storili v Ljubljani. Določijo naj se primerne fiksne cene, te naj se razobesijo na vidnem mestu, da bodo veljale za kupca in prodajalca. Prekupčevalci in navijalci cen, ki se ravna pač po priklakah in izrabljajo težek položaj in povpra-

ševanje po blagu, naj se na licu mesta aretirajo in občutno kaznuje. Pristojna oblast, najsi bo ta ali ona naj izvede te ukrepe nemudoma, kajti interes tisočev je menda v urejeni državi višji, kakor pa dobiček in žep prekupčevalcev in navijalcev cen ter izkoriščevalcev konjunktura. Prav je, da se tudi kmečkim pridelkom določijo primerna nekoliko višja cena, saj mora tudi kmet danes vse dražje plačati kakor nekdat, zato pa še ni treba, da se ljudi odira in izkorišča. Plače so majhne, ljudem grozi nezaposlenost, ali naj potem še pri nakupu živil nastane nered in pomanjkanje radi prevelike podražitve. Z dobro voljo, s sodelovanjem oblasti, kakor tudi prodajalcev se bo našla pravična srednja mera, ki bo napravila življenje in obsoj premnoških družin bolj znosno in prilagodeno za današnje izredne razmere.

Ponesrečene demonstracije v Tržiču

V soboto na dan sv. Matevža smo imeli v Tržiču meglen dan. Sonce kar ni hočelo sijati. Proti večeru je pričelo celo malo pršiti. Kljub najslabšim izgledom za lepo vreme smo videli več tržičkih gospodov po turisovsko opremljenih odhajati v planine.

Noč v Tržiču je bila res nemirna. Nekateri kar niso mogli pričakati jutra. Tudi varnostni organi so bili vso noč v službi. Bilo je res vse, kakor pred nevihto. Vendar se je to jutro lepo nasmehnilo. Turisti v planinah so se gotovo najbolje počutili. Ura se je bližala devet. Vsak čas morajo priti velike gruče po Cerkvini ulici na trg od osme maše. Varnostni organi nemirno tekajo sem in tja. Na trgu se zbirajo gruče znanih in nezanih ljudi. Vsak hip je bil bolj napet. Kar naenkrat prinese orožnik neke napisne table, nato sledi strogo povelje. Orožniki primejo par žensk, ki so delile letake. Nastane vrišč, še par znanih moških primejo orožniki, nekaj vzkljok, jeznihi pogledov in demonstracij je bilo konec. Čez eno uro je bilo spet vse v normalnem redu.

V ponedeljek se pa že čuje od več strani: „Ti prokleti purgarji, naštimaj so nas, sami so jo pa stran popihal“. Tako se je posvetilo, zakaj so gospodje kljub slabemu vremenu šli v planine. Podobni so onemu, ki je pustil gorečo svečo na steni, sam pa se je oddaljil in čakal, kdaj bo izbruhnil požar. Odškodna deska za take pustolovščine pa naj bo delavstvo, katero je marksistično usmerjeno in katerega naj se pridruži še ostalo delavstvo, ki vidi, kaj se skriva za demagoškimi gesli in kliči proti draginji, verižnikom itd. Tako si je tržičsko napredno meščanstvo zopet nadelo lepo cvetko za svoj domoljubni klobuk. Tako po- četje je vse sodbe vredno in dolžnost oblasti je, da se hujšakem, pa čeprav so v finih oblekah, stopi na prste in se jim prepriči izrabljanje nevednega delavstva, katero že itak dovolj trpi in gleda s strahom v bodočnost.

Oglejmo si še one, ki so bili aretirani ob priliki teh demonstracij. Student, ki je študiral v inozemstvu, za katerega neštetokrat pravi mati, da jo stane to študiranje mesečno celih 3.000.— din: Mož in žena, ki oba dobro zaslužita v tovarni „Peko“, sta brez otrok in imata pristo stanovanje. Delavka v predilnici, ki je še samska. Vdova, tudi delavka v predilnici, za katero je splošno znano, da ne živi slabo, kar tudi pove njena zunanost. Večini intrigant, kmet, hišni posestnik in še obrtnik. Par delavcev nepoboljšljivih marksistov, samec. Očeta s številno družino ni prav nobenega med aretiranci, kar je zelo značilno. To so dokazi, da hočejo le nekateri za svoje pustolovščine izrabiti maso, v kateri se mora razpaliti najnižje nagone in jo onesposobiti za resno razmišljanje. Zalostno je to, da delavstvo tako hitro pozabi. Oni, ki so na podoben način pred štirimi leti zapeljali delavstvo v brezmišeln in škodljiv štrajk, so ob tej priliki po večini spet sodelovali, le bolj previdno, ker so jih posledice štrajka precej občutno prizadele, da jih še danes boli glava.

Tržičski vodovod popravljajo

Pomanjkanje vode v Tržiču je že stara zadeva. Ko se je leta 1904 delal vodovod, so se položile 8 cm velike cevi od zajemalnika, ki zajema studenec za Pilarno na posestvu g. ing. Polaka pa do rezervoarja pri sv. Jožefu. Tako je bil Tržič z vodo zelo bogato preskrbljen. Veliko hišnih posestnikov si je dalo napraviti odtok v svojo hišo, za eno ali dve pipi in vendar je vode še preostajalo. Kmalu pa so ljudje pričeli vodovod bolj izkoriščati in so napeljevali vodo v kuhinje, pralnice, stranišča, v obrate, na vrtove za škropljenje, pozimi za napravo ledu itd. Vode je pričelo primanjkovati. Leta 1929 se je položila še ena cev 10 cm močna od studenca v rezervoar, da bi se tako stara cev napajala tudi iz rezervoar-

Podplat je koža ...

Sva zadnjič nekoč govorila z gospodom, ki je nekaj (oh, gospod urednik, kaj ni takih gospodov pri nas močno, močno veliko?) in sem mu pripovedoval, kako je nek fant na prav ogaben način, da res ne vsakdanji, hotel zapeljati deklet, pa mu je to ušlo in se pobilo. Prekinil me je, mi blagohotno dejal, naj mu povem raje kaj drugega, da je to pač prevsakdanja stvar. Brez komentarja.

*

Zadnjič nekdat se je vaš podplat v pravej rubriki razburjal, da nosijo dekleta kratke hlače (vrhaje namreč). Kako je zalegel njegov klic vpjočega v puščavi! Ne verjamete? Poglejte v kranjske lokalne, kjer se večer za večerom pleše, pa boste videli plešati tam tudi dekleta v dolgih hlačah. Le to si zapomni ubogi podplat, da so ta dekleta tujke, domače še niso tako napredne, le redke kranjske paradirajo v dolgih hlačah pred svojimi vilami, pa le v jutranjih urah, če so seveda dovolj zgodaj vstale...

*

Imel sem uraden razgovor. Še prischeč bi skor moral potem. Pa sem potem vprašal tovariša kaj je tako vneto spraševal deklet, ki je moralo k njemu. „Hm,“ se je nasmejal fant, saj je že mož, deklica, saj je še kratkokrilka, sem vprašal, če je še devica. „Da bi jo bilo sram, če bi še bila mu je odgovorila. Da, da, tam za poljem tam za gmajnam, tam se gode dandanes čudne stvari, ki jih pa češče vidimo, se sprašujemo kot so Rimljani za Katilino: „Quousque tandem...“ Kako dolgo še?

*

Z „boljšo“ kranjsko damo sem govoril. Pogovor je nanesele na cerkev. „Vi seveda hodite redno vsako nedeljo v cerkev, kajne gospa?“ „No, me je užaljeno zavrnila. „Jaz sem za v cerkev in za med tercijalke prenobel, kaj si pač mislite o meni?“

„Veste gospa, prav nič si ne mislim o vas, je to tudi najbolje.“ Danes se seveda ne pogledava več.

*

Pije uradnik, pije delavec, kmet, gospod, študent, berač, potepuh — sploh vsakdo. Če ne bi pili, bi naši gostilničarji že davno pršli na boben. So pa med pivci tudi gospodje posebne vrste. Zgodi se včasih, da ne vedo potem kdo je pil in kdo bo plačal. Evo.

Pije delavec in pije gospod. Naroči delavec pol litra, za revanž gospod pol litra. Oba sta seveda pri isti mizi. Nato prideta na liker, od tega na črno kavo. Zjutraj, do tedaj sta jo žagala, se izkaže, da sta oba brez pare. Romala sta tja, kamor taka gospoda spada in ni bilo nobenega od njiju sram.

*

Potrpljenje imejte z menoj! Bom takoj utihnil, le tole bi prosil gospode oblastne, zlasti pa onega stražnika, ki stoji sredi Jelenevega blanca, ali pa onega, ki stoji pred Staro pošto. — Naj se jim smili uboga konjska para, katero vozniki mučijo s tem, da skoro dan za dnem preoblagajo vozove in potem, ko jih žival ne more speljati, kolnejo in bijejo po nedolžni živali. Saj imamo tudi zoper take delikte paragraf, le uporabiti ga je treba.

ja, to je od dveh strani. Nekaj let je bilo zopet zadoščeno potrebam. Vode je bilo poln rezervoar in se je pretakala par let čez pretok. Tržičani so hoteli to izkoristiti in montirali se je še več iztokov, kar je zopet preobremenilo vodovod in je spet nastopilo stalno pomanjkanje vode. Poleg preobremenitve so pa tudi stari odcepi vedno bolj defektni, izjedeni od rje, kjer tudi čim dalje več vode uhaja v zemljo.

Tako je bila občinska uprava prisiljena poskati si denarna in druga sredstva, da se vodovod temeljito popravi. Nabavilo se je močnejše cevi za dovajanje večje množine vode in razni defekti na vodovodu se bodo odstranili. Gradbena dela je prevzela tvrdka ing. Dedek. Z deli se je pričelo početkom septembra. Predvideno je da morajo biti vsa dela dovršena do konca oktobra. Dotlej bodo morali z vodo potrpeti in si pomagati, kakor noma pač vedeli in znali.

Kranjska oblačilnica
KLANJ
PREŠERNOVA 18
ŠTEFAN ČENČIČ
in FRANČ KOZELJ

TEDENSKE NOVICE

Jeseniška godba v Beogradu in na Oplencu

Godba „Krekovega prosvet. društva“ na Jesenicah je napravila v dneh 21. in 22. septembra že dolgo nameravani izlet v jugoslovansko prestolnico in na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. na Oplencu. Za to izrazito delavsko godbo je ZZZD izposlovala prosto vožnjo po železnici. V petek dne 21. septembra se je odpeljalo z večernim brzim vlakom z Jesenic 80 članov izletniške skupine. Sama godba je štela 45 članov. Izletnike je spremljal jeseniški župnik g. svetnik Kastelic Anton. Na beograjskem kolodvoru je pričakoval Jeseničane zastopstvo Jugorasa z zastavo. Slovence je pozdravil predsednik Jugorasa Mitić. Za pozdrav se je zahvalil predsednik „Krekovega prosvet. društva“ g. Savinšek, ki se je tudi pridružil izletnikom. Godba je zaigrala „Slovenec, Srb, Hrvat“. Nato se je skupina uredila v sprevod ter korakala v smeri proti Delavski zbornici. Ves čas spreveda je igrala godba. V Slovenskem domu nasproti Delavske zbornice je bil pripravljen gostom zajtrk.

Mestna občina beograjska je dala slovenskim delavcem na razpolago dva velika avtobusa, s katerima so se odpeljali po lepo asfaltirani 115 km dolgi cesti na Oplencu. V čudovito lepi kraljevski zadušnici so slovenski gorenjski delavci položili na grob velikega kralja Aleksandra I. vence iz planinskih cvetic. Med poleganjem vencev je godba igrala žalostinke. Po ogledu dragocene stavbe so se vrnili skozi Arandželovcu, kjer so si ogledali znamenito vinarso zadruzo. Upravnik tamkašnjega kopališča je Slovence z vso prisrčnostjo pozdravil in mu je bilo žal, da ni že naprej zvedel za ta obisk, da bi mogel organizirati slovesen sprejem. V prijaznem

Arandželovcu so izletniki kosili. Odpeljali so se na to na grob Neznane junaka na Avalo. Tja so dospeli že v prvih večernih urah, ko je bila Avala bajno razsvetljena. Po položitvi vence na grob Neznane junaka so se vrnili v Beograd, kjer je bil prirejen v prostorih Del. zbornice družabni večer. Domačnost, ki je prevečala ta večer, je izletnikom posebno dobro delala. Večera se je udeležil tudi senator g. Smodej, Minister dr. Miha Krek, ki je bil v Sloveniji, je poslal pozdravno pismo. Prenočili so v zbornici.

Ze ob poli 6 uri zjutraj (v nedeljo) so bili vsi izletniki zbrani v cerkvi Kristusa Kralja. Ob 6 uri je pristopil g. svetnik Kastelic k oltarju. Med mašo je igrala godba. Po maši je sledil ogled mesta. Ogledali so si med drugim Narodno skupščino, Kalemegdan, vojni muzej in zoološki vrt. S posebnim zanimanjem so si ogledali v vojnem muzeju s kraljevo krvjo oškropljen avto iz Marselja. Z ogledom mesta so se zamudili do ene ure popoldne, nakar je sledilo kosilo in nato prost čas do 6. ure zvečer. Za deveto uro zvečer je bil napovedan koncert godbe v dvorani DZ. Pred začetkom sta občinstvo pozdravila predsednik Jugorasa Mitić in g. Savinšek. Nas'op godbe in brezhibno izvajanje vseh koncertnih točk je napravil na poslušalce najboljši vtis. Beograščani so občudovali slovensko discipliniranost in preciznost. Drugo jutro so se Jeseničani z najlepšimi spomini na našo prestolico odpeljali iz Beograda ter se z večernim brzim vlakom vrnili na železarske Jesenice. Vsi se s hvalečnostjo spominjajo tovariša Gaserja, ki se je toliko trudil, da so bili Slovenci lepo sprejeti ter da so potekli beograjski dnevi v najlepšem redu.

Drobne novice z Jesenic

Občni zbor FO se je vršil v četrtek dne 19. septembra. Zbor je bil dobro obiskan. Podala so se poročila o minulem delu ter se določile smernice za bodoče leto. Izvoljen je bil skoraj isti odbor kot lani. Brat Natlačen je prevzel načelniško, br. Voličini Helidor pa podpredsedniško funkcijo. Dr. Bergelj je ohranil predsedstvo odseka.

Smrt pod vlakom. V noči od minulega petka na soboto se je — kakor sodijo — vrgel pod vlak na progji malo pred Jesenicami tov. delavec Križnišnik Maks, doma iz Žirovnice. Mrtvega so našli v soboto zjutraj. Truplo so najprej prepeljali v jeseniško mršvašnico, nato pa na dom v Žirovnico. Križnišnik je neporočen in pravijo, da je strašno dejanje storil radi nesrečne ljubezni.

Uradne ure na občini. S prvim oktobrom se bo na občini uradovale spet od 8 — 12 dopoldne in od 2 — 6 popoldne.

Neosnovane govorice. V zadnjih dneh so se

po Jesenicah in okolici razširile tatarske novice o nekih zaplembah ogromnih množin blaga in o velikih kaznih, ki naj bi zadele tvrdo Cufer na Jesenicah. Nekdo je policiji podal lažno ovadbo, da skriva g. Cufer velike množine blaga, ki jih ne mara prodajati. Policija je napravila res preiskavo ter ugotovila, da ima v primeri s svojo trgovino še premalo zalog. Prav je, da policija strogo postopa. Ni pa prav, da se dajejo lažne ovadbe in da se laži potem še širijo.

Novi klopi je dobila za svoje žegnanje Sv. križka cerkev. Ljubka gorska cerkev je s tem mnogo pridobila. — Med redkimi letoviščarji imam pri Sv. Križu zadnji dni bivšega celjskega župana g. Mihečiča, senatorja. Vreme smo imeli, kakor bi si ga želeli v poletju.

Tovarniška gasilska četa je imela minulo nedeljo svojo veliko gasisko prireditev, ki je prav dobro izpadla. Prireditve je bila določena za teden prej, pa jo je dež preprečil. Sedaj je pa vreme prav dobro ugajalo.

Izlet gorenjskih kmetov na Štajersko

V soboto 21. septembra ob 4. uri zjutraj se je zbralo v Kranju 40 kmetov iz kranjskega okraja, ter so se pod vodstvom sreskega referenta g. Werniga odpeljali z udobnim avtobusom na zeleni Štajer. Preko strmega Čerčila in Gornjega grada so prišli v Nazarje, kjer se pod vodstvom ing. Zumra ogledali tamkajšnje lesno industrijo. V Mozirju jih je pozdravil predsednik tamkajšnje Kmečke zveze, nato pa so se odpeljali preko Celja in Maribora na Falo, kjer so si ogledali elektrarno. Ogled tovarne za dušik v Rušah je potekel v prisrčnem razpoloženju, obrat jim je razkazal ing. Majcen. Po ogledu Dolniškoveh drevnic so si ogledali tudi vinarstvo in sadjarsko šolo v Mariboru. Proti večeru so se odpeljali v Slovenske gorice, kjer so pri prijaznem posestniku bili pogosteni z obino večerjo. Drugo jutro jih je pot vodila v Ptuj na ogled vinarске zadruge, katero so si ogledali pod vodstvom banskega svetnika g. Pahorja. Na Dravskem polju so pri nekaterih posestnikih ogledali domačo konjerejo. V St. Jurju ob juž. železnici so si ogledali Kmetijsko šolo nato pa jih je vodila pot preko Celja, Kozjeka, Kamnika domov, kamor so se vrnili z lepimi in koristnimi utisi, ki jim jih je nudil ta izlet. Izlet je bil že drugi v letošnjem letu, udeleženci obeh izletov so prav navdušeni nad idejo teh poučnih izletov.

Naklansko dijaštvo in delarstvo

Iz naše župnije, ki šteje približno 1250 fantov, je v letošnjem šolskem letu prišla na srednje, visoke in podobne šole nič manj kot 49 dijakov; če prištejemo še 2 kandidata za kmetijsko šolo na Grmu, dobimo dijaškega naraščaja nad 50 fantov in deklet, ki so razdeljeni sledeče: v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu je 9 gimnazijcev, na državni gimnaziji v Kranju 8 učencev in učenk, na meščanski šoli v Kranju 8 učenk in 7 učencev, na učiteljski v Ljubljani 1 učenec, na učiteljski v Škofji Loki 1 učenka, 1 učenec na trgovskem učilišču (Krištofov zavod) v Ljubljani, 5 visokošolcev na ljubljanski univerzi in 3 oziroma 4 bogoslovci v ljubljanskem semenišču. Nekaj tovarniških delavcev obiskuje tudi večerno tekstilno šolo v Kranju. Različnih delavcev in delavk, zaposlenih v tovarni, na železnici, pri delih na cesti pa precej nad 200.

Iz vsega tega se vidi, da se tudi v naši nekdanji izključno kmečki župniji vedno bolj pojavlja beg z dežele v mesto. Ne moremo reči, kakšni so ravno krajevni vzroki za ta beg.

Na splošno pa trdijo tozadevni strokovnjaki, da beži kmečki naraščaj z dežele v mesto v raznih krajih tudi pri nas zato, ker ne zna več prav ceniti lepote in pomena kmečkega življenja, ker hoče lažje delo in boljši zaslužek, ker hoče zaščito in zavarovanje kot delavec in uradnik, nasledek pa tudi več svobode, zlasti moralne svobode.

KRANJ

Nesreča na lovu. Jesenski čas je tudi čas lova. Naši kranjski lovci, katerih je v samem Kranju že prav lepa brotvoščina, se ob nedeljah razkrope po okoliških gozdovih in poljih na lov za zajci in drugo divjadjo. Tako je bilo tudi preteklo nedeljo. Z lovci je bil tudi lovski čuvaj Bukovnik Janez s Kokrice. Njega od mladih nog veselila lov in puška, saj je tudi njegov oče čuvaj. Še kot mlademu fantu se je pripetila nesreča, ko je hotel streljati s puško, ki je imela vso zarjavelo cev, da je vrglo naboj nazaj Bukovniku v roke in razneslo puško. Ze takrat mu je puška pobabila roko in razmesarila več prstov. V nedeljo pa je Bukovnik hodil po grmovju, puško pa je imel obešeno čez ramo, tako da se je cev nahajala v poševni smeri pred njim. Bukovnik je položil roko na konec cevi in ker je lezel skozi grmovje, mu je slednje sprožilo petelina in strel mu je razmesaril dlan desne roke. Še dobro, da ni bilo hušje nesreče kakor se je na pr. pripetila v nedeljo na Notranjskem.

Kako se v Kranju plakatira. Da smo v Kranju še precej provincialni, kaže tudi način plakatiranja in reklame. Medtem, ko imajo po drugih mestih reklamna podjetja na določenih mestih nameščene reklamne deske in kioske, se pri nas poleg desk, katerih nekaj tudi obstoja, plakatira in lepi plakate, lepake in vso mogočo reklamo po hišah, po drogovih, po drejvu, kjer koli se pač komu dopade. Ne rečemo, da za plakatirja ni to cenen način, ker ni treba imeti toliko desk, kako pa to izgleda, je pa drugo vprašanje. Tudi novi leseni most mora služiti tem namenom plakatiranja. Zato bi bilo dobro in primerno, če bi n. pr. „Tujsko-prometno društvo“ vzelo to vprašanje na dnevni red in v sporazumu z različnimi plakatirji uredilo, da se to plakatiranje križem krašem v bodoče opusti. Mi s to notico ne maramo škoditi prav nikomur, ker imamo tudi različna društva, in privatni-ke trgovce, ki sami plakatirajo, pač pa svetujemo vsem, da se to vprašanje uredi v splošno zadovoljstvo in da plakatira le po deskah in nikjer drugje. To pravilo pa naj velja ne samo za plakatirja, ampak za vsakega, ki hoče lepiti plakate.

Usmiljenim srcem! Nedavno smo pod tem naslovom objavili poziv dobrim srcem, naj darujejo za ubogo mater, ki ima številno družino pa skoro nobenih dohodkov. Treba pa je vsak dan skrbeti za hrano in druge potrebe. Na naš poziv so se oglasile tri osebe, ki pa nočejo biti imenovane. Dve osebi sta podarili za to revno družino vsaka po din 100.— tretja pa din 50.—. Vsem trem dobrotnikom naj Bog poplača njihovo dobroto, prosimo pa usmiljena srca, naj posnemajo te darovalce. Darove sprejema uredništvo „Gorenjca“.

Na trgu streljajo. Kakor smo že v zadnji številki obširno poročali, polaga poštna direkcija po mestu kabelsko mrežo. Na Mestnem trgu so naleteli na precej skalnat teren, katerega so morali razstreliti. Streljanje je odmevalo po vsem mestu.

Kopalniške naprave se bližajo dovršitvi. Kopalnišče sicer letos ne bo še odprto, kakor smo nadejali, vseeno pa dela sedaj kar dobro napredujejo. Dovršeno je sedaj tudi poslopje, v katerem se bo nahajal filter in ogrevalne naprave. Ravno tako so tudi kabine že precej dovršene zunaj kot znotraj. Tako so glavni objekti dograjeni in bo potreba le še razne instalacije dovršiti in manjša terenska dela opraviti, da bo do spomladi naše tako zaželjeno kopalnišče dovršeno v celoti, nakar bo mogoča slediti tudi otvoritev.

Srealska tekma. Opozarjamo vse članstvo strelske družine v Kranju in cenjeno občinstvo, da je v nedeljo 29. septembra zaključna strelska tekma v Struževem. Nudj se vsakemu tekmovalcu izredna prilika, da si z malim trudom pribori kako praktično darilo, ki so jih poklonile tukajšnje tvalke, a v največji meri tovarnar Horak.

Pretečeno nedeljo je bil zelo vroč boj med strelskimi ekipami. Udeležile so se ga trojke iz Ljubljane, St. Vida in Tržiča. Največ izgleda za zmago in pridobitev prehodnega pokala ima za sedaj Ljubljana, ki je dosegla 530 točk od 900 dosegljivih. Ljuta borba za prestiž bo tedaj med Ljubljano in Kranjem, kar bo vse-kakor zanimivo pogledati. Zato pridite vsi v nedeljo na strelšče, nikomur ne bo žal.

Gimnazijske novice. Ob pričetku šolskega leta je bilo na kranjski gimnaziji tudi nekaj sprememb v proforskem zboru. Po lastni prošnji je bila premeščena na gimnazijo v Banjo Luko suplenta g. Udovič Grozdana; po prošnji je bila premeščena Piščanec Elda učiteljska risanja na žensko realno gimnazijo v Ljubljano; profesor Ante Ručič je bil sprejet v službo banovine Hrvatske in premeščen na učiteljsko šolo v Čakovcu. Na gimnazijo v Kranj je bila profesorica Podgornik Ludmi-

v Slov. Konjicah suplent Omahen Franc; premeščena z drž. realne gimnazije v Ptujju v Kranj je bila premeščena profesorica Podgorla; suplent Špic je odšel na orožne vaje.

V gimnazijo se je letos vpisalo 430 fantov in 342 deklet, skupaj 673; lansko leto 639. Spet se je pokazal porast števila učencev in učenk, ki je zadnja leta že nekoliko padlo. V I. razred se je vpisalo 89 fantov in 49 deklet, zvišalo se je tedaj bolj število fantov. Gimnazija šteje letos 16 oddelkov in ima prvi in drugi razred po tri, tretji dva, četrti tri odd. peti dva, naslednji razredi pa po enega.

Osebnosti. Dosedanji žandarmerijski podporočnik g. Kurjak je odšel na novo službeno mesto v Beograd. Na njegovo mesto v Kranj je prišel žandarmerijski poročnik in diplomirani pravnik g. Anton Petović. G. poročniku Petoviću želimo, da bi se med nami Gorenjci prav dobro počutil!

Tudi na poštenem uradu v Kranju je bilo zadnji čas več osebnih sprememb. V Ljubljano je bil prestavljen poštni upravnik inšpektor g. Slavec, v Škofjo Loko ga, Birtičeva, v Slatina Radenci gđ. Stofla in v Mursko Soboto gđ. Bašca. Mesto upravnika, ki je s temi spremembami razpisano, je začasno zasedel inšpektor g. Znidarič, ki je prišel iz Ljubljane. Na ostala mesta so bili nastavljeni g. Erpič in ga, Erpič, ki sta prišla iz Meže in Huče. Vekoslav iz Mojstrane.

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da sem prevzel bivšo trgovino pri VREČKU v Tavčarjevi ulici, ter bom vse naklonjene mi stranke postregel točno in solidno.

Se toplo priporoča

Jožko Zalokar

Uradne ure za paketno pošto. Z novim pravilnikom o delovnem času pri poštah je določeno, da se sprejemajo paketi pri pošti Kranj vsak dan do 17.30 ure, to je enako kakor za denarno pošto.

Tlakovanje ceste na Jelenovem klancu se že približuje Majdčevi hiši. Nalašč za to izvežbani delavci zelo hitro polagajo kocke in ker je vreme ugodno, v enem dnevu napravijo lep kos ceste. Zaenkrat so na kockah pustili pesek, da se vleže med špranje, pozneje pa ga bodo morali odstraniti. Pač pa bo še treba urediti oba hodnika ob cesti na Jelenovem klancu, da bo za pešce udoben dohod na kolodvor, ki je sedaj za časa popravila zaradi prahu in blata res kaj malo prijeten.

Motorno kolo znamke „Miele“ je bilo ukradeno dne 25. septembra izpred kavarne Union v Kranju. Motir ima evidenčno številko 2-5261. Kdor bi opazil omenjeno motorno kolo se naproša, da javi policiji, ali žandarmeriji.

Igra narave. Gđ. Marica Bidovčeva iz Puharjeve ulice je prinesla v naše uredništvo pokazat šopek trobent in vijolic, ki so zrastle na domačem vrtu. Jesenska toplota je ogreela naravo namesto poleti, da cvete spomladansko cvetje in dreve.

Prijavite se v pisarni Zdrženja obrtnikov za izlet dne 6. oktobra na trgalev po Štajerski. „Društvo slovenskih obrtnikov“ Kranj.

NAKLO

V nedeljo 29. septembra je v Stari šoli ob treh popoldne občni zbor Prosvetnega društva. Uvodno predavanje bo imel: sreški šolski nadzornik iz Kranja g. Vinko Rupret. Lepo vabljeni vsi!

TRZIC

Planince, izletnike in Tržičane

obveščam, da sem prevzel

gostilno Dobrč

nad Tržičem (680 m) — Postregel bom z dobro kuhinjo in izvrstnimi vini. Tujske sobe na razpolago. Otvoritvene prireditve radi sedanjih časov ne bo. — Za obilen obisk se priporoča **ZABRET LOJZE**

BREG PRI KRANJU

Na rožnovenško nedeljo ob poli treh popoldne bo tu blagoslovičev nove zakristije in nove cerkvene hiše za d'hovnika, Dobrotniki najvljudneje vabljeni!

VODICE

Fantovski odsek je v nedeljo 22. septembra polagal letni obračun. To polaganje računa je bilo včasih že malo bogatejše, kot letos. Pa če išče vzroke, kako da uspehi ne rastejo, je takoj malo bolj razumljivo, če pomislimo na čase, ki jih preživljamo. Saj je vsa organizacija kar malo počivala radi vojne dobe in tako tudi naš odsek. Manj prireditev, fantje vojaki, to nujno spremlja tako delo. Vendar so vsa poročila pokazala veliko dela in še več volje, ki so jo fantje položili v delo za svoj odsek. Pa ne samo v okviru odseka, tudi dalje sega delo naših fantov. Z založbo knjige „Skaručna“ so naši fantje pokazali toliko razumevanja za kulturo bližnje okolice, da tega ne moremo dosti prehaliti. Zavedajo pa se težkih časov in vedo, da v teh dneh ne smejo navzgor, ampak samo navzdol. Ves občni zbor je izražal trdno voljo, da mora iti za naprej delo še globlje in še bolj široko, kot dotlej. Tudi novi duhovni vodja, novi g. kaplan Javornik je to posebno poudaril in pribil, da bo vse delo uspešno le, če bomo resnični katoličani in Slovenci, ki se zavedajo, da so Slovenci. Z oktobrom bo začetek fantovskih sestankov in povemo, da se nikdo ne bo kesal, kdor bo prišel v našo dvorano. **Smrt zadnje čase** kar žanje. Komaj je legel v grob Grmovnik Janez, Loučarjev stric, je umrl Zimantov oče, Gubanc Janez. Naj v miru počivata.

Z naših odrov

„Naša kri“ v Škofji Loki.

Igra bo v nedeljo ponovljena.

Ogromen uspeh je doživela otvoritvena predstava na našem društvenem odru Finžgarjeva „Naša kri“, ki je privabila ogromno število publike, tako da se je vnovič pokazalo, kako nujna je prenovitev društvenih prostorov. Tudi igra kot taka je nadvse sijajno uspešna. V vsem izvajanju se je videla spretnost režiserja g. kaplana Melhiorja Goloba. Ta je tudi kot predsednik društvenega gledališkega odseka pred začetkom pozdravil vse udeležence, zlasti pa še gospoda komandanta t. plan. polka, okrajnega načelnika z gospo, župana Žiherla, župnika Podbevška in zlasti še ves oficirski zbor, ki se je predstave udeležil v izredno velikem številu, kakor tudi vse ostale. Dvorana je ob pozdravih gospoda polkovnika in ostalih častnikov burno in navdušeno vzklikala naši vojski. Gospod kaplan pa je v nadaljnjem zlasti poudaril, da je igra „Naša kri“ zlasti primerna tudi za današnje čase, ker prav isto, kar se je dogajalo takrat za Napoleona, se dogaja danes. Nato je sledila predstava, ki je vsled svoje izvrstne izvedbe in krasne vsebine žela ogromen aplavz in je marsikomu privabila solze v oči.

Gospod kaplan je ob tretjem odmoru sporočil občinstvu, da se bo igra ponovila v nedeljo 29. septembra ob 4. uri popoldne. Pred-

stavo bi priporočili prav vsem, zlasti pa onim, ki s svojim zločinskim gozdenjem menijo, da je vseeno ali je narod svoboden ali suženj ali pa pod to ali ono vlado. „Naša kri“ jim bo nazorno posvetila v trde butice, da to ni vseeno.

Vsakemu je lahko žal, če bo zamudil še to predstavo!

Šport

Po tekmi SK Kranja z SK Amaterjem.

Prav gotovo še nobena nogometna tekma zadnjih časov v Kranju ni privabila na nogometno igrišče toliko in tako vsesplošno publiko, kakor je zadnja preteklo nedeljo. Gledajoč to, za Kranj veliko športno množico, si imel občutek, da se nahajaš v središču kake pomembnejše vobče narodne prireditve vsemogočih slojev in stanov brez razlike, tako močno je bil poslednji prisostvojoči Kranjčan zainteresiran nad izidom tekme.

Dejstvo je, da so se za Kranj povrnili tisti lepi časi cvetočega kranjskega športa, ki je nekoč predstavljal tako visoko kvaliteto slovenskega nogometa. To je bilo tedaj, ko so vodili kranjski šport idealni telesnovzgojni delavci, ki niso podtalno vnašali v šport infekcijskih klik škodljivih političnih struj, ki so največji sovražnik športnega dela in so tudi v nasprotju s športnimi smotri vobče.

Cprav so Kranjčani izgubili tekmo p. veliki smoli s tako visokim rezultatom (4 : 1), kar je tudi v zvezi z izredno srečo Trboveljčanov — pa je ta tekma največji športno-moralni uspeh na domačih tleh v zadnjih letih, ki se je odražal vse povsod. Toliko iskrenosti med tako pestro in različno kranjsko publiko doslej v skupni želji uspeha domačim, na športnem polju še nismo doživeli.

Poudariti moramo ob tej priliki, veliko uvidenost in športno zrelost sedanjega vodstva SK Kranja: pritegniti k lojalnemu delu vse konstruktivne elemente brez ozira na politično pripadnost kogarkoli, to kar se je pokazalo tudi dejansko dobro kot edino pravilno uspešno propagandno delo zadnje nedelje v vsej luči.

In če nič drugega ne bi bilo doseženega s to tekmo, je to največji in najaktualnejši doprinos k normalizaciji kranjskega športa vobče, ki v političnih sferah in kovih bivših vodstev nikakor ni mogel z mrtvila. Vsak športnik, kateremu je mar napredek našega telesnovzgojnega dela, z veseljem priznava velike zasluge na športnem polju sedanjemu odboru, kateri se je moral težko boriti za uredničenje svojih čistih in jasnih športnih namerov.

Ta lepi moralni uspeh SK Kranja je porok dobočnosti športnih panog pri nas, ker bo to nesebčno športno delo našlo ugoden odziv tudi na merodajnih, doslej gluhih ušesih vplivnih funkcionarjev našega javnega življenja.

ki nam bodo dali vsestransko pomoč, katero naš šport nujno potrebuje, a je zaradi neiskrenosti nikdar ni dosegel.

Našim simpatičnim dobrim nogometašem pa želimo, da popravijo nedeljski neuspeh doma — v Celju čimbolj prepričevalno z lepo fair play — saj jih ta poraz ni omalodušil, pač pa dal še novega elana za tekmovanje v Slovenski ligi, tako da jasno dokažejo svoje športne sposobnosti, ki so v zvezi s slavno tradicijo kranjskih nogometašev ter prepričevalno preidejo zopet v vodstvo Slovenske nogometne tabele.

OBJAVA

R A Z G L A S.

Občina Kranj s tem razglašja, da bo pričela pobirati dovoljeno davščino na vozila pričetkom tedna. Organu, ki bo pobiral to davščino, naj se izplača označeno vsoto. Pobiranje davščine je odobrila s proračunom za leto 1940-41 kraljevska banska uprava dravske bauvine in je tedaj pravomočno.

Občina Kranj, dne 25. septembra 1940.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Mizarskega vajenca poštenih staršev sprejem takoj. Pollak, mizarstvo Kranj.

Krepkega fanta pošenegega in pridnega starega 16 do 18 let potrebujem za stalno. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Naslov v upravi.

Frizersko vajenka sprejem takoj. Hedi Šimunac, Kranj.

Dekle šole prosto za varstvo otrok iščem. Naslov v upravi.

Sprejem vajenca za krojaško obrt. Naslov v upravi.

Učenko za trgovino z mešanim blagom iščem. Hrana in stanovanje po dogovoru. Naslov v upravi lista.

Divji kostanj in razne rabljene vreče kupim. Ljudevit Sirc, Kranj.

Prodajam pet skoro novih kosov zasteklenih železnih oken 180x180; dve okni sta za zračenje. Naslov: Kranj, Kopaljska ulica 5.

Ure, zlatnina, kristal, očala in druga darila se dobijo najceneje pri

B. RANGUS - KRANJ

KR. DVOR. JUVELIR IN DOBAVITELJ

Lovsko puško dvocevko kaliber 16 dobro ohraajeno prodam. Naslov v upravi lista.

Kdo prodaj rabljena okna in vrata. Javi naj svoj naslov upravi lista pod šifro „Rabljen okna“.

Vsakovrstno solidno pohištvo dobite pri Planinsku Kranj — Klanc 45 poleg mostu na Primskovem. Vzajem v račun tudi vsakovrstni les.

2 ali 3 sobno stanovanje s kuhinjo v Prešernovi ulici se odda takoj mirni stranki.

Bizjak, Prešernova 5.

Vina

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Kolesa po stari ceni kupite v trg. **Omejc Ivan** KRANJ - Tavčarjeva 9 Na vrhu Rožnoveškega klanca

Kadi za zelje, sode za mošt kakor tudi vsa po-

SODARSTVO HOMAN Stražišče - Labore

pravila izdeluje hitro, solidno in po nizkih cenah

Kupujemo gumijaste odpadke, galoše, škornje, avto in bicikl gume itd. v vsaki količini po najvišji dnevni ceni.

Bat'a - Kranj

Joža Herfort:

21

SIN ČRNIH GORA

„Vi se šalite!“ mu je dejal ravnatelj.

„Ne! Tu je denar!“

„Gospod, kaj vam je? Za to ceno dobite pet orlov in ne samo te orlice!“

Plačam. Nabavite si drugo.“

„In kdaj jo vzamete?“

„Jutri popoldne.“ Ves vesel je odhajal. Za njim je še zaklical ravnatelj: „Do jutri, do desete ure se še lahko premislite, da vam ne bo žal. Sicer ste pa sami ponudili to svoto.“

„Velja!“ je dejal Marko, ravnatelj si je pa zadovoljno mel roki.

Marko in orlica sta se poslovila od mesta. Skalna pobočja in prostrani domači gozdi so ga pozdravili. Komaj je odgrnil jug snežni plašč, trava je bila še vsa rjava, vela, mrtva.

„Lepo bo!“ se je spomnil očetovih besed in glasno jih je ponovil in se nasmehnil. Na kolodvoru ga je čakal oče. Nestrpno mencaje ga je čakal že celo uro. Hodil je pred postajo gori in doli in razlagal voljno poslušajočemu železničarju, da bo grad dobil mladega, novega upravitelja — njegovega Marka.

Komaj je pričakoval vlak in sina. Urno sta natovorila prtljago in se odpeljala domov.

„Kaj pa spet nosiš v tej košari? Saj se ti bo v njej vse zamazalo!“

„Ne bo se, oče, to je orlica, ki jo bom spustil. Prav ona je, ki jo je lani Fred vzel iz gnezda.

Hočem, da bodo orli spet gnezdili na Smrtni peči, kot nekdanj!“

„Prav imaš, Marko! Lani mi ni bilo všeč, ko je vzel mladiča in ubil še staro, kot si potem pripovedoval.“

„Saj ste videli, obstrelil jo je, meni je potem poginila.“

„Sedaj bo pa spet vse dobro.“ je menil oče.

„Da bi bilo res vse prav in dobro!“ je odvrnil Marko in tiha skrb mu je legla na dušo.

Voz je počasi drdral proti domu.

*

Po nedelji je Marko nastopil službo. O orlu ni Almi omenil ničesar. Hotel jo je iznenaditi. Ko je prišla v njegovo delovno sobo jo je iznenada vprašal: „Alma, nimate ta teden svojega godu?“

„Pač, kaj je potem Marko?“ je osuplo odvrnila.

„Vezilo sem vam prinesel. Iz mesta je. Toda, morate iti z menoj do sedla, kjer smo taborili, da vam ga izročim.“

Almi se je lice komaj vidno pomračilo, nato pa je nekam trpko dejala: „Grem!“

Lepo, nasmejano, sonca polno je bilo ono jutro, ko sta z Almo šla v gore. Po tesni, temnosteni soteski sta spala.

„Vidite, tu sem doma, pa ne poznam ne kraja, ne vode in njenih pritokov. Se spominjate, ko sem vas lani poleti spraševala po imenih teh hudournikov, ki so se sedaj komaj, komaj osvobodili ledenih okov? In danes ne poznam nobenega več!“ Zaneseno je govorila, občudovaje lepoto divje, nebrzdane prirode.

„Nič zato, Alma! Boste že sčasoma spoznali te vode in grape. Prelepe so. Zadržile vas bodo, očarale, osvojile naše lepe Črne gore, katerih tuji hvala Bogu tako malo poznajo.“

Mnogo sta si vedela povedati in opoldne sta dospela na sedlo. Vroče jima je bilo. Marko je nosil oprtnik izredno previdno.

„Kaj nosite?“ ga je Alma parkrat radovedno vprašala.

„Vaše vezilo!“ je bil kratek odgovor, a ta-

jinstven odgovor, le obraz mu je bil vesel in zadovoljen.

Komaj sta bila na sedlu, ko se je dvignil njima prav izpod nog orel in sedel dober streljaj nad njima na skalni pomol.

„Edini, ki je ostal!“ je žalostno vzdihnila Alma.

„Da! Vi pa mu boste dali svoje vezilo — orlico!“ Obraz ji je zažarel.

„Marko, Marko, kako ste vedeli mojo najtišjo in najglobokejšo srčno željo?“

*

Varno je razvezal oprtnik in varno vzel iz njega lepo orlico: „Oni, ki ga je vzel Fred iz gnezda.“ je dejal Marko tiho in je hotel poklicati po imenu.

„Aga!“ je kriknila Alma, „Aga, Aga, sedaj se poslavljaj, zares poslavljaj od mene. Moj si sicer, kaj ne da, toda jaz te rešim suženjskih spon. Pojdi, poleti nazaj v prelepe Črne gore, kjer ti je tekla kraljevska zibel!“

„Počakajte Alma!“ je dahnil Marko.

Vzel je iz žepa srebrn obroček in pogledal

Almo:

„Smem?“

„Pokažite!“

Samo dve črki A in M je prečitala in pa dan svojega godu. Mirno je prišla Aga, da ga je Marko obročil in nato ga je spustila.

Zaplaval je proti skalam, samec na skali je odskočil v zrak in pričel tovarišico v velikih krogi obletovati, kot bi jo pozdravljaval. Vedno višje sta šla, višje proti soncu.

Marko je položil Almi roko na ramo in ona se je nanj rahlo naslonila. Ko pa sta orla zgnila v žarki, ostri sončni luči sredi sinjine, kot dve temni točki, je dvignila obraz, vrgla kodre nazaj in toplo pogledala Marka. Prišel jo je na svoje prsi in dvoje rdečih ust en se je združilo v poljubu, dvoje trdo preskušanih ust en se je našlo v ljubezni.

Konec.